

Asia: VN/1393/2020

Työryhmän mietintö lähestymiskiellon tehostamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lähisuhdeväkivallan riskinarviointi

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry toteaa, että MARAKilla moniammatillisena riskinarviointina on parhaimmat edellytykset tunnistaa vakavimmat, henkeä uhkaavat tapaukset Istanbulin sopimuksen 51 artiklan velvoitteiden mukaisesti. NYTKIS katsoo, että lähestymiskiellon tehostamisen yhteydessä on kiinnitettävä vielä erityistä huomiota siihen, että MARAK-työryhmä toimii laajasti ympäri Suomea, jotta taataan uhrien yhdenvertainen asema eri puolilla maata.

2. Lähestymiskiellon määräämisen edellytykset

-

3. Väliaikaisen lähestymiskiellon määrääminen viran puolesta

NYTKIS kannattaa mietinnön esitystä väliaikaisen lähestymiskiellon määräämisen mahdollistamista myös viran puolesta. Muutoksella vältetään tilanteet, jolloin lähestymiskielloa ei voida käräjäoikeudessa määrätä, kun haastettavaa henkilöä ei tavoiteta. Uhrin tilannetta saattaa helpottaa, kun poliisi on lähestymiskiellomääräyksen takana, sillä se voi vähentää tekijän provosoitumista.

NYTKIS katsoo kuitenkin, että viran puolesta lähestymiskieltoja määräävien tulisi määrätä väliaikaisia lähestymiskieltoja matalammalla kynnyksellä, jolloin uhkaavaa tilannetta voitaisiin rauhoittaa nopeammin. Siitä syystä NYTKIS kannattaa lakitekstin muuttamista velvoittavammaksi prosessioikeuden professori Johanna Niemen esittämällä tavalla.

4. Turvallisuutta parantavat toimenpiteet lähestymiskiellon määräämisen yhteydessä

NYTKIS katsoo, että Viola ry:n Mikkeliissä käyttämän lähisuhdeväkivallan uhrin turvalaitteen (joka on yhteydessä turvapalveluihin sekä hälytyskeskukseen) käyttöä tulisi laajentaa muillekin paikkakunnille, jos sellaista ei vielä ole käytössä. Myös uhrin kodin konkreettisen

turvallisuussuunnitelman laatimista tulee jatkaa ja siihen tulee yhdistää vakoiluun ja seurantaan tarkoitettujen laitteiden ja ohjelmistojen kartoittaminen (koti, auto, tietokoneet, mobiililaitteet yms.). Violan työssä on tullut esiin, että näitä käytetään eron jälkeisessä vainossa, eikä esim. sosiaalipalveluilla ole yleensä teknistä osaamista auttaa uhria laitteiden ja ohjelmien tunnistamisessa ja poistamisessa.

5. Väkivallan uhrien ja tekijöiden ohjaaminen palveluihin

NYTKIS kannattaa mietinnössä esitettyä tukipalveluihin ohjaamisen tehostamista ja pitää sitä hyvänä kehityksenä. NYTKIS katsoo, että tehostamisen lisäksi tulisi selvittää myös mahdollisuutta ottaa Suomessa käyttöön hoitoonohjaus (lähisuhdeväkivallan katkaisuojelmat) osana lähisuhdeväkivaltatuomioita sekä lähestymiskieltoituomioita.

6. Oikeudellinen apu

Oikeusavun mahdollistaminen lähestymiskieltohakemuksen tekemisen tukena riippumatta taloudellisesta tilanteesta on kannatettava ja NYTKIS katsoo, että se parantaa myös uhrin asemaa vaikeassa tilanteessa.

7. Oikeudenkäyntimaksu

NYTKIS kannattaa lämpimästi esitettyä lähestymiskieltoasioiden oikeudenkäyntien maksuttomuutta, nykytilanne on asettanut lähestymiskieltoa hakeneet eriarvoiseen asemaan.

8. Lasten asema

-

9. Lähestymiskiellon valvonta

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS kannattaa esitystä lähestymiskiellon sähköisestä valvonnasta seuraavissa tilanteissa:

-tapaus on erityisen vakava. Vakavia väkivallantekoja on jo tapahtunut useita tai teko/teot ovat olleet terveyttä tai henkeä uhkaavia.

– häirintä on ollut laajaa ja toistuvaa ennen lähestymiskiellon asettamista.

– lähestymiskieltoa on rikottu.

Työryhmämietinnössä esitettyjen valvontaa kehittävien toimenpiteiden lisäksi tulisi myös huomioida, että sosiaalinen media ja muu nettihäirintä ovat nykyään keskeinen osa häirintää ja eron jälkeistä vainoa. NYTKIS katsoo, että valvonnan kehittämisen yhteydessä tulee kehittää keinoja puuttua tähän lähestymiskiellon valvonnan osana. Lisäksi vainoon voi kuulua mm. erilaisten valvontalaitteiden ja ohjelmien käyttöä, joiden tunnistamiseen ja estämiseen tulisi kehittää keinoja. Lähestymiskieltoa kehitettäessä tulee ottaa huomioon, että netin kautta tapahtuu paljon lähestymiskiellon rikkomista. Ulottuessaan privaatin alueelle se myös luo hyvin painostavan uhkaavan tilanteen uhrille.

10. Lähestymiskiellon rikkominen

-

11. Ehdotuksen vaikutukset

-

12. Muuta

-

Kakkola Silla
Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry